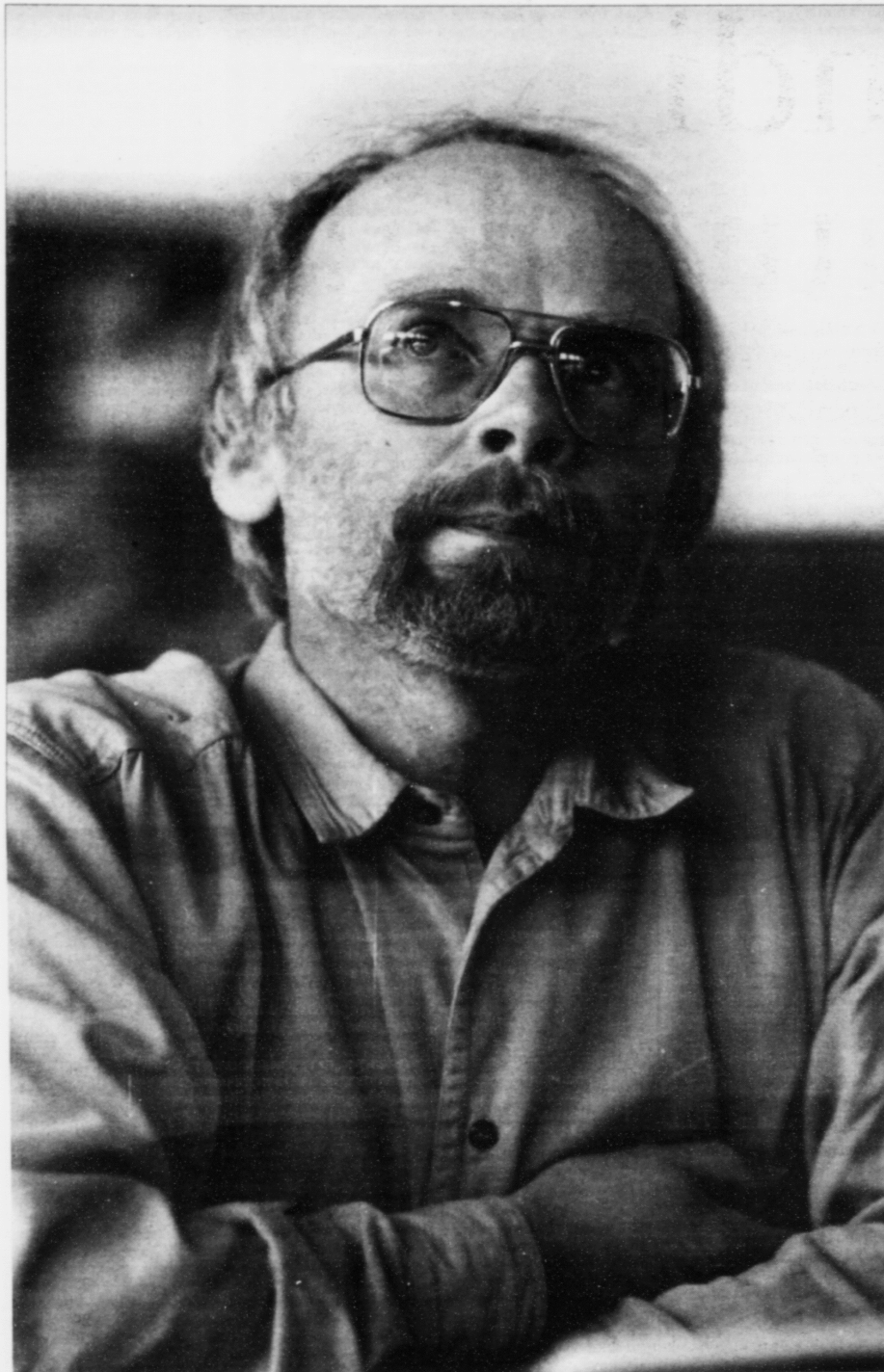

«Í »Ein vatnsöga« byrgja börnini sær ein hyl at svimja í, tæy stírvnu og tvøru vaksnu royna at skræða niður, men börnini læða áhaldandi upp aftur, og líðandi gerst hann ein vátur aldingarður»

rið. Tannleysar mammur, sum keyptu samanlagda seks upp á borg».

Kjarnin í søguni er vinskapurin hjá frásøgumanninum við drongin Syftun, sum hann kallar Skóleysi, tí hann í huganum hevði givið honum hetta navn, iðrenn hann hittir hann í veruleikanum. Skóleysi er eitt strok, ein sum kanska ikki er nakar meistari innan skúlagátt, men somikið neira uttan. Hinvegin er Skóleysi so nær einum ynskisdreymi, at tað ikki tyk-

ist petti lögdi, at hann doyri undir einari av sínum vandafærdum. Hevði hann yvirhøvur borið til sum vaksni?

Frásøgumaðurin sigur seg altíð hava havt hann undir líðini, og at hann seinni í lívinum hevur møtt honum: »Hann er slakkarin. Tann breiðleysi. Hann, sum fer framvið uttanfyri í regnum og myrkrinum, hygg bakið á honum, har hann fer einsamallur hólpandi«. Vit hava brúk fyri Skóleysa, menniskjasoninum, at skumpa undir okkum, so vit

ikki stívnast í fáfongd og sjálvgóðsku.

Í »Ein vatnsöga« byrgja börnini sær ein hyl at svimja í, tæy stírvnu og tvøru vaksnu royna at skræða niður, men börnini læða áhaldandi upp aftur, og líðandi gerst hann ein vátur aldingarður.

Ein dagin ætlar ein vaksni kvinna sær at svimja, og bygðin fer á gos, tí hvørjum líkist tað? Hendan kvinnan verður nevnd Øra-Sigga, ikki tí hon er ør, heldur tvørturímóti, men hon er

inn í hyljar, sum eru settir við flisum og næstan borðalagdir við vippum, baðstovum, hitarúmum og hjálparfólki. Sögan um ána og bygðina missir eftir mínum tykki ikki sørt av flognum, tá ið hon gerst til eina menningarsögu. Hinvegin hevur málsliga kynstrið hjá høvundinum söguna langt upp um vanligar frásagnir av hesum slagnum.

Á deyðans gátt

Seinasta sögan er titulsögan »Hotel Heyst«. Hon er um lívið á eini pleygudeild, har fyrstøðukvinnuni avgjørt ikki dámar broytingar. So tá ið ein ung hjálpar-kvinna fer undir at lætta um lívið hjá teimum eldru og stytta teimum um tíðina, gerst fyrstøðukvinnan heilsuveik. Tað eydnast henni tó rættiliga skjótt at reka ta ungu gentuna burtur, og so verður hon sjálf frísk aftur.

Men hetta er bara ein feril av søgugongd, sum hongur uppi í høvðstemanum: lív og dreymar á deyðans gátt. Sögan er greiðliga skrivað av einum, sum kennir eina pleygudeild, og lýsingarnar av teimum gomlu eru bæði kenslubornar og merktar av stórar virðing fyri teimum. Onkur myndin ber eisini av: t.d. vil Demmus bara sita úti á gongini, onga aðrastaðni, tí hann vil siggja alt sum fer fram. Sum høvundurin sigur: »Demmus vil vera úti á streymasjógv«.

Hanus Andreassen gandar livandi verur við drúgvum royndum burtur úr eini fjøld av burturgloymdum hamum, og vísir á hvussu starvsfólkini á eini tilfari deild stríðast, sum høvdu tey líka nógvar armar sum ein høggslokkur, og við einum treysti sum Sisyfos kongur.

Søgurnar í »Hotel Heyst« eru eitt sindur øðrvísi enn tær í teimum undanfarnu søvnunum. Og ikki bara tí frásøguháturin í fleiri for-um er ein annar – tann alvitandi frásøgumaðurin ger meira vart við seg – men tí at alli og deyðin eru framm-arlaga. Kortini eru søgurnar ikki svartskygdar – heldur ikki »Hotel Heyst« – við hvørt kanska merktar av einum dámi av sorgblíðni, at lívið so lætt fer ímillum fingrarnar. Annars kennast tær sum heild minni persón-

ligar enn fyrr, og í stuttum kanst tú siga, at tær fult so væl eru samfelagslýsingar sum persónlýsingar.

ADRAR SÖGUR

Seinnu árinu hevur Hanus Andreassen ikki gjørt nóg burtur úr stuttsøguni – megnarverkið um Janus Djurhuus tykist at vera farið við allari tíðini – men tað er eydnast mær at finna nakrar stakar søgur. Eg skal umrøða tvær av teimum.

»Ein ónyttug stjórna« bregðir á tvinnanda hátt úr ætt. Hon hevur kvinnuligan høvudsþersón, og hon er kanska einasta sögan, har høvundurin sleppur egnum royndum og kjósar sær annara lív sum tilfar. Sögan er í høvudsdráttum tikin úr lagnuni hjá Onnu og Janusi Djurhuus, men ymisk frávik verða gjørd – ætlandi fyri ikki at ganga ov nær – og persónarnir hava onnur nøvn.

Katharina á Nesi er flutt til høvudsstaðin og hevur bygt sær eina stór hvít hús oman fyri nýggju dansistovu. Aloftast er hon fyri seg sjálva, men hendingaferð fær hon vitjan av kenningum, og tá verður mangan røtt um farnar tíðir og hendingar. Tað kvøldið, lesarin fylgir, verður tosað um árið 1912, tá ið Titanic sakk, og sluppin Hansina gekk burtur. Ein ófrættarámi verður á henda hátt gendaður fram, um somu tíð sum høvundurin ger vart við, at vin-fólkini ikki taka hvønn annan av háttarliga, at tey hugna sær: »Sigarroykurin ringdi seg um tey fyra, sum ein verja ímóti tí greffligu nútíðini«. Tann nevnda nútíðin má, mett eftir nýggju dansistovu, vera umleið 1930.

Í søguni verður skift ímillum nútíðina og so aftur til beint eftir aldaskiftið. Sagt verður frá sagt, at Katharina er læraralærd í Kjöpenhavn, at hon har hevur kent skaldið Grím, men at hon nú er flutt heim fyri at taka upp starv. Hon gerst unnusta hjá læknanum Julius Helms, sum er ólukkuliga giftur tí viðbræknu Friede Rienecker. Líkt er til, at Frieda má fara av landinum, og so er jú leyst og liðugt hjá Katharinu og Juliusi. Men Grímur vil tað øðrvísi. Hann kemur úr Danmark og sigur, at hann vil giftast Katharinu – Cat-